

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Model

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt! A megadott kérdésekből, feladatokból kiindulva értelmezze a verset körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben!

Áprily Lajos: Tél integet

*Hajnalban deret hint az égi kék.
Eltűntetek már, mókusok, pelék?*

*Befogadott-e régi odvatok?
Dióimtól szörnyen meghíztatok.*

*Vajjon szigoru lesz-e teletek?
Szeretnék elaludni veletek.*

*Csak lelnék barlangot, mely befogad,
hogy zsibbadásba öljem gondomat.*

*Sziklás, védő odut, hol alhatom,
hol nem tudom: van háború s atom.*

*Aludnám, míg indul a hó-zene,
éber patakszó felébresztene,*

*a betömött odut kibontanám,
kilépnék és új nap ragyogna rám.*

(Forrás: Áprily Lajos összes versei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1994. 413)

- Hogyan értelmezhető a költemény címe? Figyeljen a cím és a szöveg összefüggésére is! **5 pont**
- Mi jellemző a költemény versbeszédére? **5 pont**
- Milyen hangulatot keltenek a versben megjelenő képek? **5 pont**
- Hogyan bontakozik ki a vers idő- és értékszembesítő szerkezete? Kövesse nyomon a teljes költeményben! **5 pont**

A költemény értelmezésének módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat. **10 pont**

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a kérdések/feladatok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/ válaszoljon a kérdésekre!

A Pál utcai fiúk című Molnár Ferenc-regény leghíresebb filmes feldolgozását a mai napig majdnem minden héten vetíti valamelyik televíziós csatorna.

A Pál utcai fiúkat először – 1906-ban – egy ifjúsági folyóirat, a Tanulók Lapja közölte folytatásokban. Regény formájában csak egy évvel később jelent meg a teljes szöveg, melyet máig

legalább 30 nyelvre fordítottak le. Külföldön is ez az egyik legismertebb magyar irodalmi szöveg, ami szintén azt bizonyítja, hogy van benne valami univerzális, ami megéri az emberi lelket.

Amikor ezt az egyetemes értéket keressük a könyvben, észrevesszük, hogy közben mennyire eltér a világa a mai trendektől. A hősiesség, az áldozat nem egy ember vagy az emberek megmentését szolgálja, hanem a saját közösség fenntartását, a „haza”, a grund védelmezését. A jellemfejlődés is kifejezetten az egyén közösségi szerepének fejlődése. Ez egy nagyon nem individualista regény.

Ezzel el is érkeztünk ahhoz, hogy mi A Pál utcai fiúk sikerének titka, hatásának ereje: hogy az ember közösségi énjéhez szól.

Többen is megfilmesítették: az első feldolgozást Balogh Béla készítette 1917-ben, majd ezt követte 1924-ben egy újabb változat, amelyben Faragó Gyuri alakította Nemeceket, Verebes Ernő Bokát, Szécsi Ferenc Gerébet, Pártos Frigyes Csónakost, Barabás István pedig Ács Ferit.

Noha a harmincas években Frank Borzage amerikai rendező (No Greater Glory) és az Alberto Mondadori-Mario Monicelli rendezőpáros (I ragazzi della via Paal) is feldolgozta a művet, vitathatatlan, hogy máig az 1969-es Fábri Zoltán-féle adaptáció a legnépszerűbb: a megjelenés évében Oscar-díjra is jelölték a legjobb idegennyelvű film kategóriában. Fábri Pál utcai fiúkjához Petrovics Emil írta a zenét.

Fábri Zoltán filmjében, ahol a felnőtt szerepekben Törőcsik Mari, Pécsi Sándor és Kozák László látható, a grundért harcoló Pál utcai és a velük szembenálló vörösinges fiúkat zömében brit gyerekszínészek alakítják. A Pál utcaiak megbecsüléséért küzdő és a grundért életét adó Nemecek Ernő karakterének megformálását például a ma 57 éves brit Anthony Kempre bízta Fábri. Kemp a Pál utcai fiúk után mindössze négy filmet forgatott (az IMDb internetes filmes adatbázisa szerint), az utolsót 1972-ben. Amikor 2007-ben Magyarországra látogatott, mehökkentő kijelentést tett: elmondása szerint a bemutató után többször nem látta Fábri filmjét.

(a hvg.hu/kultura és a kepmas.hu cikke alapján)

1. A következő táblázat A Pál utcai fiúkkal kapcsolatos információkat tartalmazza. Társítsa az évszámokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

5 pont

Évszám:	Esemény:
2007	a. Ekkor készült A Pál utcai fiúk Fábri Zoltán-féle adaptációja.
1972	b. A Pál utcai fiúk regény első megjelenése a Tanulók Lapja című folyóiratban.
1917	c. Anthony Kemp Magyarországra látogatott.
1906	d. Ekkor filmesítették meg először A Pál utcai fiúkat.
1969	e. Utolsó filmjét forgatta Anthony Kemp.

2. Értelmezze a szöveg alapján az egyetemes érték kifejezést! 5 pont
3. Melyik stílusréteg sajátosságait ismeri fel a szövegben? Indokolja választát! 5 pont
4. Magyarázza 10–15 mondatos érvelő szövegben a regény és a film(ek) sikerét a szöveg információit felhasználva! 10 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Egyén és hatalom konfliktusa az irodalomban** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. Örkény István: *Tóték*, Katona József: *Bánk bán*, Székely János: *Caligula helytartója* vagy más olvasott mű) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfaji sajátosságai 5 pont
- b. a tér- és időszerkezet jellegzetességei 5 pont
- c. a szereplők viszonyrendszerének bemutatása 5 pont
- d. egyén és hatalom konfliktusának értelmezése 5 pont

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.